

Prijatelj, kako si semkaj prišel, ko nimaš svatovskega oblačila?

Evangelij devetnajste pobinkošne nedelje

Mt 22, 1—14.

Jezus je zopet spregovoril v prilikah:

“Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je napravil svatbo svojemu sinu.

In poslal je svoje služabnike, klicat povabljenega na svatbo, pa niso hoteli priti.

Poslal je spet druge služabnike z naročilom: “Povejte povabljenecem: Glejte svoj obed sem pripravil; moji voli in pitana žival je zaklana in vse je pripravljeno; pridite na svatbo!”

Ti pa se niso zmenili in so odšli: eden na svojo pristavo, drugi po svoji kupčiji, ostali pa so zgrabili njegove služabnike, jih zasramovali in pobili.

Ko je kralj to zvedel, se je razsrdil, poslal svoje vojake, pokončal one ubijalce in njih mesto požgal.

Potem reče svojim služabnikom: Svatba je pripravljena, a povabljeni je niso bili vredni. Pojdite torej na razpotja in povabite na svatbo, katerekoli najdete.

In njegovi služabniki so šli na pota in zbrali vse, katere so našli, hudobne in dobre, in svatovska dvorana se je napolnila z gosti.

Ko je pa prišel kralj goste pogledat, je videl tam človeka, ki ni imel svatovskega oblačila. Rekel mu je: Prijatelj, kako si semkaj prišel, ko nimaš svatovskega oblačila? On pa je molčal. Tedaj je kralj velel strežnikom: Zvežite mu noge in roke in ga vrzite ven v temo: tam bo jok in škripanje z zobmi.

Zakaj, mnogo je poklicanih, ali malo izvoljenih!”

Zgornja zgodba je ena izmed mnogih prilik, ki jih je povedal Jezus svojim učencem in judovskemu ljudstvu, da bi lažje in hitreje razumeli globoke nauke o nebeškem kraljestvu.

Pomen prilike je ta:

Bog oče je kralj, božji Sin Jezus Kristus je kraljevi sin, svatje na ženitnini, to so Kristusovi verniki, najprej vojskujoča se Cerkev, to smo verniki na zemlji, pa tudi zmagoslavna Cerkev — svetniki v nebesih.

Judovsko ljudstvo, pismarji, farizeji, pa tudi ves narod, so bili najprej poklicani, da vstopijo v božjo Cerkev. Bog jim je pošiljal svetih mož — prerokov — da bi ohranili ljudstvo v veri in je pripravili na prihod božjega Sina Odrešenika. Nazadnje je prišel sam božji Sin Jezus in z močno besedo in mnogimi znamenji razglašal, da se je približalo božje kraljestvo. Toda judovsko ljudstvo ni maralo za te božje poslane, “katerega izmed prerokov niste umorili?” jim je očital Jezus, Jezus samega so pribili na križ, nekatere njegove poslane so izgnali iz svoje dežele, Štefana se kame-

njali, Jakoba starejšega obglavili, Jakoba mlajšega so pahnili iz tempeljskega obzidja, da se je ubil.

Ko je Bog — kralj vse to videl, se je razsrdil in je poslal vojakov in je končal tiste ubijalce in njih mesto je razdejal — Rimljanov je poslal, kakor je Jezus ob drugi priliki natančno naprej podal, ki so čez sedem in trideset let, leta 70. po Kristusu pobili približno en milijon Judov, jeruzalemsko mesto pa razdejali, tako da skoraj ni ostal kamen na kamnu.

Potem je rekel kralj svojim ljudem: ženitnina je sicer pripravljena, a povabljeni je niso bili vredni. Pojdite torej na razpotja in katerekoli najdete, povabite jih na svatbo.

In apostoli, služabniki nebeškega kralja, so šli med poganske narode, in so jih veliko povabili v Cerkev božjo in na ženitnino v nebeškem kraljestvu. Še danes hodijo po poganskih krajih misijonarji in vabijo ljudi v Cerkev. Pred tisoč leti sta sveta brata Ciril in Metod povabila tudi naše slovensko ljudstvo na ženitnino, na svatovščino, v naročje Cerkve na zemlji, in kdaj na nebeško pojedino.

Po starih običajih so vabili gostitelji na ta način, da so poslali povabljenim posebno lepo izdelano svatovsko oblačilo, v katerem so se morali povabljeni gostje udeležiti, če niso hoteli gostitelja smrtno razžaliti.

Pri svetem krstu smo prejeli tudi povabljeni na nebeško ženitnino v dar dragoceno oblačilo posvečujoče božje milosti, krstne nedolžnosti. “Prejmi belo oblačilo nedolžnosti in je neomadeževano prinesi pred večnega Kralja”, govori duhovnik, ko krsti novorojenca in ga ovije s čistim belim ogrinjalom. To naročilo je bilo tudi nam dano, ko smo bili v Cerkev sprejeti in na božjo svatovščino povabljeni.

Konec današnje prilike pa se nad nami še ni izvršil.

Ko bomo sodni dan zbrani vsi, kar nas je bilo povabljenih na božjo ženitnino, to je vsi ljudje, zakaj Bog hoče, da se vsi zveličamo in pridemo k Njemu na nebeško pojedino, v nebeško veselje, ko se bomo vsi zbrali, bo prišel Kralj, da izvoljene vidi in pozdravi.

Gorje, če bom takrat jaz tisti, pri katerem se bo postavil in vprašal: Prijatelj, kako si prišel sem, ko nimaš svatovskega oblačila? In bi mi molčali in bi mu ne mogli ničesar odgovoriti! Kralj pa bi dejal: Primate ga, zvežite ga na rokah in nogah in ga vrzite ven v temo. Tam bo jok in škripanje z zobmi.

Evangeljska misel: Kako je z mojo posvečujočo božjo milostjo?

Cerkveni koledar

15. oktober — devetnajsta pobinkošna nedelja — slovenske božje službe na Paternalu, Avalos 250, po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne. Ostale španske božje službe vsako nedeljo ob pol sedmih, pol osmih in devetih, in večernice ob šestih popoldne.

16. oktober — ponedeljek — spomin svete poljske vojvodkinje Hedvige.

17. oktober — torek — spomin svete Marije Marjete Alacoque redovnice v Paray-le-Monial bli-

zu Lyona na Francozskem, velike širiteljice pobožnosti do Sreca Jezusovega.

18. oktober — sredo — spomin svetega zdravnika, Pavlovega spremljevalca in evangelista Luka.

19. oktober — četrtek — spomin svetega frančiškanskega duhovnika Petra Alcantara.

20. oktober — petek — spomin svetega poljskega duhovnika, slavnega profesorja in pisatelja Janeza Kentskega.

21. oktober — sobota — spomin svete device Uršule in tovarišic, ki so jih usmrtili divji Huni zaradi stanovitne vere v Kristusa.

22. oktober — dvajseta pobinkošna nedelja, posebej posvečena misijonski misli — slovenske božje službe dopoldne in popoldne po navadi.

Delavniške svete naše vsak dan ob pol sedmih.

Cerkvena kronika

Zakrament svetega krsta je prejela Neža Marija Rogelj. Botrovala sta ji gospa Karolina Lasič in gospod Jožef Bašin.

Zakrament svetega krsta je prejela Olga Marija Jamšek. Botrovala sta ji gospa Terezija Benulič in gospod Anton Benulič.

V bolnici Alvear je nenadoma preminul Valentin Mlakar doma iz Igavasi pri Ložu na Notranjskem. Pokopan je bil na pokopališču Chacarita. Naj počiva v miru!

Druga skrivnost svetega rožnega venca:

“Ki si ga Devica v obiskanju Elizabete nosila”

Morda takole premišluj kadar moliš drugo skrivnost svetega rožnega venca:

Mati božja Marija, brez odlašanja si se odpravila na daljno in težko pot, ko si zvedela, da bi teta Elizabeta potrebovala Tvoje pomoči. Daj tudi meni ljubezen do bližnjega, da bom vsakomur rad in hitro pomagal, če bom le videl, da moje pomoči potrebuje in da mu pomagati morem.

Naj bodo po Tvojem tudi moji obiski brez kakoršnihkoli slabih ali hudobnih namenov. Varuj me pri obiskih govorjenja s katerim bi morda pohujševal nedolžne duše! Naj pomagam po svojih obiskih z besedo in zgledom h poboljšanju vsem, s katerimi bom prišel v stike.

Ki si obiskala teto Elizabeto, obišči tudi mojo dušo in ostani pri nji s svojo milostjo, kakor si ostala tri mesece pri teti Elizabeti. Poživi mojo vero, utrdi upanje in užgi ljubezen!

Malo katekizma za naše male

Kakor se bo marsikomu čudno zdelo na prvi pogled, tako zelo je res, da je naša najvažnejša stvar molitev.

Ne boj se za otroka, katerega si navadil molitve. Človek pa, ki je molitev pustil, bodisi mlad, bodisi odrasel, ne bo kaj pridal

časa dober ostal in bo skoraj gotovo v kratkem izgubil tudi vero.

Ne pozabi torej naučiti svojih otrok molitve. Slovenski otroci naj znajo tudi slovensko molitev. Slovensko kljub temu, če hodijo v španske šole in so se tudi španskih molitev naučili.

Do mala vsi slovenski otroci v domovini molijo tole večerno molitev, katere gotovo nauči tudi svoje otroke. Še Tebi samemu se bo morda priljubila:

O Jezus, blagoslovi me,
odpusti grehe moje;
po svoji ljubi Materi
me sprejmi v Srce svoje.

Naj v tvojem svetem varstvu spim,
v ljubezni tvoji se zbudim,
in zadnjo uro milost daj,
da pridem k tebi v sveti raj.

Vse dobro staršem vračaj,
v nebesih jim poplačaj,
in vernih duš usmili se,
da bodo tebe gledale.

Sveti angel varuh moj itd.

U V O D

V OBOJE PISEM APOSTOLA PAVLA CERKVENI OBIČNI V TESALONIKI

(Konec uvoda)

Pridobili so nekaj vernikov. Še več pa nasprotnikov. Konec njihovih pridig je bil, da so zgrabili njihovi nasprotniki dva izmed njih, Pavla in Silo, in so jih peljali pred mestne sodnike čes: "Ti ljudje motijo naše mesto, ker so Judje in nam oznanjajo šege, ki nam jih ni dovoljeno ne sprejemati, ne izpolnjevati, ker smo Rimljani".

Mestnim sodnim očetom se zaradi dveh judovskih tujcev ni zdelo vredno izgubljati mnogo besedi. Brez obravnave so ukazali strgati obleko iz nju in ju bičati. Nato so ju vrgli v ječo in varno zastražili.

Toda stvar ni bila tako enostavna. Mestni očetje so jo polomili. Pavel in Sila sta bila namreč rimska državljana in zakon je pod strogimi kaznimi branil kaznovati rimske državljane brez predpisane obravnave.

Ko so torej mestni očetje zjutraj zvedeli o rimskem državljanstvu zaprtih mož, jih je obšel strah in so poslali ječarju sodne slugе z naročilom: "Izpusti ona dva moža!"

Toda Pavel se ni dal tako zlahka odpraviti, ter je protestiral: "Naju ki sva Rimljana so brez sodbe javno šibali in vrgli v ječo in zdaj naju izganjajo skrivaj? Ne tako, ampak sami naj pridejo!"

Pavel je bil sploh samozavesten, odločen, svojevrsten, bi rekli moderen apostol, ki se je znal potegniti za svoje pravice in izrabiti vse postave, ki so zanj govorile.

Ko ga je hotel ob drugi priliki cesarski namestnik Fest tako na kratko obsoditi, da bi ugodil Judom, mu je Pavel na kratko odgovoril: "Nič se nisem pregrešil, ne zoper judovsko postavo, ne zoper tempelj, ne zoper cesarja. Pred cesarskim stolom stojim, tu moram biti sojen!" Vsak rimski državljani je imel namreč pravico apelirati na cesarja.

Ob podobni priliki berem, da je ukazal tribun Klavdij Lizija naj Pavla zaslišujejo med bičanjem, da bi zvedel iz njega vso

resnico. Ko so ga bili že nategnili za bičanje, je protestiral Pavel zraven stoječemu častniku: "Ali vam je dovoljeno brez sodbe bičati rimskega državljana?" Ko je stotnik to slišal, je šel k poveljniku in mu sporočil: "Kaj misliš storiti? Ta človek je vendar rimski državljani!" Tribun Klavdij Lizija je tedaj prišel in vprašal (Pavla): "Ali si ti rimski državljani?" "Da", je odgovoril. Nato poveljnik: "Jaz sem si z veliko svoto pridobil to državljanstvo". Pavel je odgovoril:

"Jaz pa že z rojstvom", (kar je veliko imenitnejše). In takoj so od njega odstopili, kateri so ga hoteli zasliševati. In sam poveljnik se je zbal, ker je zvedel, da je Pavel rimski državljani in ga je bil dal ukleniti.

Tudi mestni očetje v Filipih so bili torej prišli oprostili Pavla in Sila in se jima opravičili, na kar so vsi štirje apostoli napravili v mestu se nekatere obiske in odšli v Tesaloniko.

V Tesaloniki so imeli izredno lepih uspehov.

Toda Jude je prevzela zavist. Najeli so si malopridnih mož z ulice, spravili množice skupaj in so vznemirjali mesto; obstopivši hišo Jazonovo — kjer sta stanovala Pavel in Sila — so ju hoteli peljati pred ljudstvo; ker ju pa niso našli, so vlekli Jazona in nekatere brate k mestnim poglavarjem in vpili: "Tisti, ki so ves svet razburili, so tudi semkaj prišli in Jazon jih je vzel pod streho; vsi ti delajo zoper cesarske odloke, ker pravijo, da je kralj nekdo drug, Jezus". Bratje so pa brž ponoči odpravili Pavla in Sila v Berejo.

Ko sta tja dospela, sta šla v shodnico Judov, ki pa so bili plemenitejši od tesalonških; sprejeli so nauk z vso vnemo in vsak dan preiskovali pisma, da li je tako. Mnogi izmed njih so vero sprejeli; tudi mnogo uglednih grških žena in ne malo mož.

Ko so pa tesalonški Judje zvedeli, da je Pavel oznanil vero tudi v Bereji, so prišli tudi tja ljudstvo razburjati in vznemirjati. Tedaj so bratje Pavla brž odpustili, da je šel do morja. Sila in Timotej pa sta ostala ondi.

Kateri so spremljali Pavla, so ga pripekljali do Aten, in ko so od njega prejeli naročilo za Sila in Timoteja, da naj čim prej prideta k njemu, so se vrnili.

Atene, današnje milijonsko glavno mesto grške države, so bile v Pavlovi dobi svetovnoznano središče, znanosti in umetnosti. Učeni Pavel, najizobraženejši med apostoli, je nastopil v Atenah na Aeropagu pred evetom tedanjih znanstvenikov, ki so ga vneto poslušali dokler ni začel govoriti o vstajenju od mrtvih. Ta beseda je slavno poslušalstvo razburila in razdelila: eni so se mu začeli posmehovati, drugi so rekli: "O tem te bomo poslušali drugikrat", in so odšli, nekaj pa se mu jih je pridružilo in vero sprejelo.

Iz Aten je odpotoval Pavel v Korint, glavno mesto Ahaje in takrat eno najbogatejših trgovskih mest na svetu z okoli 200.000 prebivalci, ki so bili znani po svoji razkošnosti in razuzdanosti.

V Korintu je Pavel zvedel, da prete razne nevarnosti mladi cerkveni občini (župniji) v

Tesaloniki, katero je bil zapustil pred nekaterimi meseci.

Tesalončani so sicer kljub preganjanju ohranili pravo vero, toda nasprotniki so začeli širiti o Pavlu razne lažnjive vesti. Mnogi tudi niso prav razumeli Pavlovega nauka o drugem Gospodovem prihodu in so se v pričakovanju skorajšnjega konca sveta udajali lenobi; druge je vznemirjala usoda tistih, ki so že umrli.

Ker apostol ni mogel sam v Tesaloniko, je Tesalončanom napisal list, pismo, v katerem se brani pred krivičnimi očitki nasprotnikov, navaja vernike h zglednemu življenju, jih poučuje o negotovosti Gospodovega prihoda, in tolaži glede usode ranjkih.

List je bil pisan leta 51. ali 52. po Jezusovem rojstvu.

Pavel je pisal v grškem jeziku.

Po tedanjem običaju je liste večinoma нареkoval in jih na koncu podpisal, ali tudi lastnoročno kaj malega dostavil.

Njegov slog je veren izraz velikega duha, polnega apostolske gorečnosti. Ognjevito čuvstvo se izliva v krepke prepričevalne besede, da čutimo, kakor bi stal pred nami. Bogata vsebina njegove duše se ne vklepa v klasično umerjenost, marveč se uveljavlja tako, kakor vre iz njegove duše. To je vzrok, da so njegovi stavki neredko zelo dolgi, večsah pretrgani ali tudi nedokončani. Zato je sveti Pavel težko umljiv in marsikatero mesto je mogoče na več načinov razlagati.

Pavlovi listi so neizčrpna zakladnica verskih in нравnih resnic. Sveti Janez Zlatoust jih primerja rudnikom, v katerih je skrito neizmerno bogastvo najdragocenejših rud, in studencem, ki nikdar ne usahnejo, ampak tem obilneje tečejo, čim več ljudje iz njih zajemajo.

Glavni podatki za ta uvod so povzeti iz samega svetega pisma, iz prezanimive knjige Apostolskih del, ki jih je napisal verni Pavlov spremljevalec zdravnik Luka, ki je večino dogodkov, ki jih popisuje sam izkusil in na lastne oči videl.

Anton Martin Slomšek

Nedeljska šola je postala po Slomškovem prizadevanju pravi blagoslov za slovenski narod. Do Slomška svojim učencem res ni nudila dosti več ko pouk v branju in pisanju, toda Slomšek jo je sijajno izpopolnil. Glavno je bilo, da ljudstvo proti taki šoli ni imelo pomislekov. Otrok, ki je obiskoval nedeljsko šolo ni ničesar zamudil, samo že itak prosti čas je koristno izrabil. Na Bizeljskem so prosili na primer celo odrasli sprejema v Slomškovo nedeljsko šolo, celo hlapci in dekle, kaplanska soba je postala kmalu premajhna in je moral učiti v dveh oddelkih.

Največja težava nedeljskih šol je bila, da je manjkalo za učence in za učitelja primerenih knjig, po katerih bi se ravnali in enotno učili in se učili.

Petnajst let je Slomšek premišljeval, naposled pa napisal knjigo Blashe ino Neshiza v nedeljski sholi. Uzhitelam in uzhenzam na pokushno spisal Anton Slomšek, voshenishki fajmoshter. V Zeli 1842. Na prodaj v Nemshkih sholah. 8° Stranij XX 292.

To je sijajno, Slomškovo najboljšo delo,

Anton Martin Slomšek

ki je neslo njegovo ime in njegov sloves daleč vum iz mej Slovenije. V nekaj mesecih je bilo prodanih 4.000 izvodov. 80 izvodov je šlo v Moskvo. Praški nadškof je dal predstaviti knjigo v češčino. Delo je v vsakem oziru mojstrsko in se tudi večji narodi ne morejo z boljšim ponašati. Kot vzor-delo so rabili to knjigo slovenskega podeželskega župnika celo na petrograjskem vseučilišču.

Že število strani pove, da to ne more biti navaden abecednik. To je knjiga v kateri se nahaja kratko vse, kar treba, da mlad človek zna in se nauči.

Ker ima leto dva in petdeset nedelj, je razdeljena snov na dva in petdeset sestavkov, ki so vsi tako primerni in porabni, da tudi danes še knjiga ni izgubila svoje vrednosti in človek z veseljem prebere kakšen sestavek.

Slomšek je napisal sicer še veliko vzgojslovnih knjig, preveč bi bilo vse naštevati, ne mogli bi se vseh zapomniti, knjiga o Blažku in Nežici pa zasluži, da je ne pozabimo.

Šola ne more dati človeku vsega, kar mu je za življenje potrebno in koristno. Šola je samo pogoj, šola pokaže samo pot, da si zna človek pozneje sam izbrati, kar se mu zdi potrebno.

V Slomškovih časih še ni bilo tako. V njegovih časih Slovenci nismo imeli nobene književne izbire in nobene svoje literature. In to, slovensko literaturo, slovensko književnost, je hotel Slomšek ustvariti.

Velike in vsestranske težave so bile postavljene njegovemu cilju na pot. Slomšek se vendar nobene ustrašil ni. Ko mu vlada ni dovolila "Društva za izdajanje dobrih slovenskih bukev", je začel izdajati Drobtnice, letno knjigo z raznovrstno vsebino, ki se je med narodom neprimerno priljubila, tako da se je je razprodalo vsako leto v nekaterih tednih po pet tisoč izvodov. Čitatelj je pa tudi v Drobtnicah vsega po nekaj našel, in so za svoj čas zadoščale.

Še večjega pomena za narodno prosveto je druga Slomškova ustanova, Družba svetega Mohorja.

Že leta 1845 je hotel osnovati nekaj po-

dobnega. Žal mu takrat vlada slovenske književne družbe ni dovolila. Ko pa so sčasoma tudi Slovencem zasijali nekoliko prijaznejši časi, je Slomšek, tedaj že škof, poklical k sebi celovškega kaplana Andreja Einspielerja, mu razložil svojo misel, obljubil vsakovrstno podporo in tudi daroval za začetek znatno vsoto 500 goldinarjev.

Že naslednje leto je izdala Mohorjeva družba petero knjig, med njimi Slomškovo Šolo veselo lepega petja za pridno šolsko mladino.

Danes je Mohorjeva družba med Slovenci tako razširjena, da se po pravici ves svet čudi taki ustanovi. Skoro je ni hiše, ne bori ne koč v gorskem zatišju, ne mestne palače, kamor bi mohorske knjige vsako leto veselo pozdravljene ne našle poti. Kakor je znano urejuje danes Mohorjeve knjige eden najboljših, če ne najboljši živeči slovenski pisatelj Franc Sal. Finžgar.

O Slomškovem slovstvenem delu bi se dalo še mnogo govoriti. Jaz sem štel samo naslove njegovih knjig in knjižic in sem jih naštel 51, poleg tisočev krajših sestavkov po različnih slovenskih listih.

V svojem življenju je bil Slomšek do kraja skromen. V njegovi hiši ni bilo nobene razkošja. Isto preprosto sobno opravilo, ki si jo je nabavil kot mlad kaplan je ohranil tudi kot škof. Tisočeri njegovih vernikov so imeli lepša, dragocenejša in udobnejša stanovanja kakor njihov škof. Edino, kar mu je ugajalo so bile umetniške slike, ki so obilo visele po stenah. Njegovo stalno veselje je bil tudi klavir, za katerega se je rad vsedel in zaigral.

Zase skromen je bil do drugih skrajno radodaren, pri čemer ni gledal ne na vero, ne na narodnost. Svojemu spovedniku Kosarju je moral večkrat odgovoriti, ko ga je prosil podpore za kake potrebne ljudi: Sedaj nimam ničesar, spomnite me drugikrat, ko bom spet kaj dobil.

Slomškov življenjepiš, bi ne bil popoln, če bi ne omenil njegove osebne pobožnosti. Kljub delavnosti, kateri se moramo čuditi, je preklečal marsikatero uro zatopljen v molitev. Kakšnih posebnih zatajevanj pa ni poznal. Potem bi tudi svojega težkega dela ne zmogel. Vendar je že nekaj, če je tudi kot škof ležal na slamnati blazini, imel za zgornje mesto pernice zidno opeko — spal je izredno malo — in ostajal brez zajtrka vsako sredo in vsak petek in tako svoje telo deval v sužnost duha.

Za svoje ogromno delo Slomšek med poklicanimi ni našel priznanja. Če ne vzamemo za svojevrstno priznanje in odlikovanje, da je bil Slomšek edini avstro-ogrski škof, ki ga avstrijska vlada sploh ni odlikovala, da so ga njegovi narodni nasprotniki nečuvno črtili in sramotili in je celo kamenje letelo proti njegovim oknom. Ko je Slomšek kljub temu še nekaterikrat govoril v mariborski stolnici, si ni bil več svest osebne varnosti in so mu prijatelji svetovali, naj mesto zapusti, ker se mu vtegne sicer kaj hudega zgoditi.

Splošno bo tudi že znano, da je bila imenovana zadnji čas posebna komisija, ki naj natančno preišče Slomškovo življenje, da bi bil tudi javno in slovesno svetnikom prištet, kar je pač največje priznanje in odlikovanje, dano človeku na zemlji.

ARGENTINSKI FILMI

Piše Franc Dalibor

II. FILM: LOTERIJA, KONJSKE DIRKE,

QUINIELA IN RULETA

"Kupiva eno desetinko!!" je začel Fritz. Jaz, da za take neumnosti nimam denarja. Fritz pa vstopi in kupi desetinko pruske državne loterije, katere glavni dobiček je bil pol milijona zlatih mark.

Kak teden pozneje zopet šetava po kolinski glavni ulici. Ustaviva se pred loterijsko agenturo, kjer je visela lista zadnjega žrebanja in — evo Ti: Fritzova številka je zadela dvajset tisoč mark! Najino veselje je bilo brez meje.

Fritzu se je zdelo, da mora deliti srečo z vsemi tovariši in prijatelji, da se moramo vsi zbrati še istega večera.

Bilo je okrog šestih zvečer. Nemudoma sva šla v kavarno kjer je začel peti telefon. Ob sedmih zvečer sva že vedela, da nas bo vseh skupaj kakih osemnajst, med njimi skoro vsi Slovenci, kar nas je študiralo v Kolinu kakih deset, ki danes vsi zavzemajo odlična mesta v stari domovini.

V Kolinu študirajoči Slovenci smo se shajali v Severinstrasse, v vinarni Torsy. Torsy je bil francoskega pokoljenja, točil je izbor na renška vina in imel na razpolago prvovrstno kuhinjo po res zmernih cenah. Ko smo Slovenci večkrat govorili med seboj slovensko, je pripomnil včasih "die Herren sprechen oesterreichisch — gospodje govorijo avstrijsko" čemur smo se skraja od srca smejali, sčasom pa smo se tudi temu privadili, kakor se menda človek vsemu privadi.

Ob sedmih sva bila z Lindemerjem že pri Torsyju ter naročila najfinejše in obilne jedi in pijače. Ob osmih pa je bila družba že zbrana, kakšnih osemnajst prijateljev.

Miza se je šibila okusno pripravljene pršuti, piščancev, puranov, hrena, ruske salate, kaviarja, vsakovrstnega peciva in slaščic, sadja, renškega vina raznih sort, šampanjca, cigar in cigaret in likerjev in vsega, kar si more človek izmisliti dobrega.

Pili in pili in dobre volje smo bili tja do treh zjutraj. Ko smo ob treh končali našo sejo, je bil Lindemer precej trd, vedel pa je dobričina, da je v dobrih rokah. Naročil sem izvoška in ga srečno spravil domov. Vstala sva ob eni popoldne.

Ko je minil Lindemerjev maček, je bilo treba misliti na vnovčenje srečke in na poravnavo računa pri Torsyju, ki je znašal točnih 380 mark!

Številko srečke je imel napisano Lindemer v bilježnici in na velikem pivniku pisalne mize. Srečko samo je mislil da ima shranjeno v pisalni mizi, Toda — srečke ni nikjer! Prebrskal je vse predale, pregledal je vse omare, razgrnil je posteljo, privzdignil slamnjače, preiskal kovčke — srečke ni nikjer.

Prebledel je ko zid, da se mi je zasmilil. Samo najino prijateljstvo je moralo prestati pri iskanju težko preizkušnjo. Ničesar mi ni sicer rekel, toda objele so me težke slutnje. Čez nekaj časa je brez besede stopil k meni in me objel. Njegove lepe modre oči so zalile solze. Celo popoldne sva iskala — zaman.

Tisti večer sva jedla suhega slanika, ki sva ga zalila s čajem.

Dnevi so tekli, Torsyjev račun pa je ostal

neporavnan. Sicer je bil Torsy koncilijski človek in bi nikdar s silo ne nastopil proti Lindemerju — ali nesreča ne počiva. Neka tretja oseba je vtaknila v stvar svoj nos.

Fritz je imel v Kelmorajnu teto, ki je bila prednica v nekem ženskem samostanu. Zvedela je nekako za Fritzov krok, ki ga je veljal 380 zlatih mark in ki je ostal neporavnan. V sveti jezi je sporočila zadevo svojemu bratu Fritzovemu očetu.

Bilo je lepega majskega jutra. Ravno sva se oblačila Fritz in jaz, kar se odpro vrata. V sobo prihitel možakar, hrust kakor Goljat. Iz krvavih oči se mu je bralo, da je noč prebedel v vlaku in v težkih mislih na svojega neboljnjega sina. Bil je Fritzov oče.

Eksplikacije so bile prav kratke: imel je s seboj sprehajalno palico, nekaj bikovemu repu podobnega, in je začel udrihati po kosteh Fritzovega rojstva, da je kar pelo in žvenketalo. Plesala sta iz enega kota v drugega. Ne prej ne slej v življenju nisem videl da bil kdo tako neusmiljeno kleščen. In Fritz ni bil več otrok, marveč mlad mož štiri in dvajsetih letih, ki je že odslužil vojake. En sam udarec bi mu lahko zdrobil rebra.

Da rešim Fritzja, odprem vrata in začnem klicati na pomoč. Z združenimi močmi smo komaj ukrotili razjarjenega očeta, ki je odšel h Torsyju, plačal račun in se odpeljal domov.

Kaj pomeni evropskemu študentu mesec julij ve samo tisti, ki ga je izkusil. Julija se začenja namreč zlata doba študentovskih počitnic.

Bližal se je torej konec julija in z Lindemerjem sva pospravljala najine ropotije, da greva na počitnice. Namenila sva se potovati na francosko, da se izpopolniva v francoskem jeziku.

Med urejevanjem svojih stvari odmekne Lindemer velik kovček, kjer se pokaže začarana srečka vsa preprežena s pajčevino. Nemudoma pograbi Fritz suknjič in klobuk in izgine.

Čez dobro uro se je vrnil. Kako potr. Pred tremi dnevi je srečka zapadla. Čisto jasno je bilo zapisano na zadnji strani, da se izplačujejo dobitki devetdeset dni po žrebanju. Kdor zamudi ta rok, izgubi vse pravice.

Lindemer je sicer večkrat pisal na glavno ravnateljstvo v Berlin, ali dosegel ni ničesar. Že ko sem bil v Ameriki mi je še parkrat pisal ter omenil, da je dal srečko v zlat okvir, da bo še njegovim potomcem v tragikomičen (pol vesel pol žalosten) spomin. Svetovna vojna je pretrgala najino dopisovanje. Nič več nisem slišal o njem. Kdo ve, če ne gnijejo njegove kosti tam kje pri Verdunu?

**

Leta 1911 je bila v Bruslju, belgijskem stolnem mestu, velika svetovna razstava.

Med mnogimi drugimi je razstavila tudi znana tovarna pisalnih potrebščin Sonneck v Bonnu, Nemčija. Prav rad sem sprejel za poletne mesece službo tolmača v lepem razstavnem paviljonu imenovane tvrdke.

Nasproti paviljona je stal kiosk, v katerem je lepo flamsko dekle prodajalo tobak, cigarete, znamke, razglednice in — loterijske srečke. Za pokritje razstavnih stroškov je razpisala namreč belgijska vlada velikansko loterijo. Srečka je veljala deset frankov, glavni dobitok pa je bil en cel milijon. Žrebanje je bilo določeno za praznik svetega Mihela.

Lepa Flamka mi je prodajala tobak in večkrat silila, naj kupim tudi kako srečko, ali jaz sem ostal "trd, neizprosni, mož jeklen!" Vsa njena lepota me ni zmogla, da bi kupoval srečke in metal denar na cesto.

Bližal se je konec septembra, ko se je imela razstava zaključiti. Tudi dan žrebanja se je bližal.

Zadnje dni razstave so vozili posebni vlak-trume ljudi iz dežele, da si ogledajo razstavne prostore predno bodo zaprti in izpraznjeni.

En tak vlak je pripeljal tudi več sto rudarjev in njihovih družin iz premogovnega revirja Mons v zapadni Belgiji. Še sedaj se spominjam, kako prijetno je bilo gledati rudarje v lesketajočih se uniformah.

Ko sem tisti večer kupoval cigare mi je pravila lepa flamska gospodična Lilly, da je prodala rudarjem vse srečke, kar jih je še imela. Častital sem ji.

Dva, tri dni na to smo brali v časopisju, da so se v premogovniku Mons vneli strupeni plini, pri čemer je izgubilo življenje okrog štirideset rudarjev.

Zopet dva dni na to je bilo žrebanje razstavne loterije.

Eden izmed kupcev flamskih srečk je bil tudi rudar Vaerhagen, zelo katoliški mož, kakor večina Belgijcev, ki je na dan svetih treh Kraljev vsako leto s kredo napisal na podboje svojih hišnih duri letnico z začetnicami svetih treh Kraljev: 19 G M B 11, običaj, ki je tudi na Slovenskem zelo razširjen. Ko pride rudar domov, pripiše gornjemu znaku še številke svoje srečke. En ali dva dni nato pa so zamorili strupeni plini tudi tega nesrečnega rudarja.

Ko je bila izžrebana razstavna loterija, je šla blagovest izžrebanih števil po vsej deželi.

Rodbina ponesrečenega rudarja Vaerhagena je kmalu ugotovila, da je njihova srečka zadela glavni dobitok, en cel nedeljen milijon frankov, ker srečke niso bile deljene na desetinke ali dvajsetinke. Izžrebana številka je bila namreč razločno pripisana kraljevskemu znakom na hišnih podbojih.

Toda, kje je srečka? Vsak namreč ve, da nobena loterija sveta, ne bo izplačala nobenega dobitka, če ji ne predložite srečke. Vso hišo so prebrskali — zastonj. Srečke ni. Nesrečni rudar, ki je srečko kupil in bi vedel kam jo je dejal, je v grobu.

STORŽEK

Po LORENZINI — LOVRENČIČU

Storžek je plačal en zlat za svojo večerjo in za večerjo svojih tovarišev in potem odšel.

Odšel — bolje bi se reklo odtaval, ker zunaj je bila tema tako temna, da se ni videlo ne za korak ne za ped nikamor. Okoli po polji ni bilo slišati ničesar, še list se ni ganil. Samo neki nočni ptiči so letali čez cesto z ene meje na drugo in se zaletali s pero in namicami v Storžkov nos. Storžek je prestrašen odskočil in zakričal: "Kdo hodi tod?" in odmev z bližnjih gričev je oddaleč ponovil: "Kdo hodi tod? Kdo hodi tod? Kdo hodi tod?..."

Ko je Storžek tako hodil, je zapazil na nekem štoru majhno živalco, ki je izžarevala medlotemno luč ko nočna lučca izza prosojnega porcelanastega senčnika

"Kdo si?" je vprašal Storžek.

"Senca Murna Marnjača sem," je odgovorila živalca s slabotnim glaskom, ki se je dojmilo, da prihaja z onega sveta.

"Kaj mi pa hočeš?" je vprašal Storžek.

"Dober svet ti dam. Vrni se hitro in nesi štiri zlačnike, ki so ti ostali, ubogemu očku, ki joče in obupa, ker si zginil ko kafa."

"Jutri bo moj očka velik gospod, ker ti štirje zlatniki jih obrodijo dva tisoč."

"Ne zanašaj se, otrok moj, na one, ki ob-

ljublajo, da te napravijo bogatega kar čez noč! Navadno so ali mahnjeni ali sleparji. Poslušaj mene in se vrni!"

"Nak, rajši grem naprej!"

"Ura je že pozna!..."

"Nič ne de, naprej grem."

"Noč je temna..."

"Kaj mi mar, naprej grem."

"Pot je nevarna..."

"Naj bo, naprej pa le grem!"

"Zapomni si: otroci, ki delajo vse po svoji trmasti glavi, se prej ali slej kesajo."

"Slabe marnje! Lahko noč, Murn!"

"Lahko noč, Storžek, in Bog te obvaruj vsega zlega in roparjev!"

Komaj je Murn Marnjač izrekel te besede, je splahnel ko luč, ki jo upihneš, in cesta je bila še bolj temna kakor prej.

"Kar je res, je res", je modroval dondek sam s seboj, vsi nas opominjajo, vsi nam dajejo dobre nauke. Z eno besedo, vsi so si ubili v glavo, da so naši očetje in naši učitelji, vsi: tudi Murn Marnjači. Glej no, ker nisem maral poslušati nasvetov dolgočasnega Murna, me doleti — po njegovem kdo ve, koliko nesreč! Tudi razbojnike bi moral srečati! Ta je dobra, ko v razbojnike niti ne verujem niti sem kdaj veroval.

(Nadaljevanje)

